

Til: Organisasjoner og offentlige organer som har
interesse for tegnspråk og tolking.
Fra: IMDi, avdeling tolk

Saknr.: 22-03164
Dato: 31.03.2022

Forslag om oppføring av tolker for døve, hørselshemmede og døvblinde i Nasjonalt tolkeregister

Nasjonalt tolkeregister er et innsynsregister over tolker med formelle kvalifikasjoner i tolking mellom norsk og et tolkespråk. Fra 2005 til 2022 har registeret inneholdt talespråktolker. Tolkeloven trådte i kraft 01.01.2022 og gjelder tolking til og fra norsk etter § 2. Loven gjelder også tolking mellom norsk tale og tegnspråk, mellom norsk tale og andre lands tegnspråk og for annen tolking for personer med hørselshemming eller kombinert hørsels- og synshemming.

IMDi har fått i oppdrag å utrede behovet for tilpasninger i Nasjonalt tolkeregister så tolker for døve, hørselshemmede og døvblinde skal kunne søke oppføring i Nasjonalt tolkeregister, ihht. til oppdrag 2022-17 i IMDis tildelingsbrev.

IMDi har igangsatt arbeidet med å kartlegge hvilke tilpasninger som må til for å føre tolker for døve, hørselshemmede og døvblinde opp i Nasjonalt tolkeregister. Teknisk kan det løses ved at nye tolkespråk legges til i språklista i registeret, og at tolker kan søke oppføring på disse språkene etter samme kvalifikasjonskrav som tolker på alle andre språk. Dette notatet beskriver tilpasninger i Nasjonalt tolkeregister som muliggjør at tolker for døve, hørselshemmede og døvblinde kan søke om oppføring.

Nye språk i Nasjonalt tolkeregister

IMDi foreslår at språklisten i Nasjonalt tolkeregister utfylles med følgende to språk:

- Norsk tegnspråk
- Norsk skriveolking

Kvalifikasjoner som gir grunnlag for oppføring i registeret

IMDi foreslår at tolker med formelle tolkefaglige kvalifikasjoner kan søke om oppføring i Nasjonalt tolkeregister i de to språkene i følgende kategorier:

Kategori	Norsk tegnspråk	Norsk skriveolking
A	BA + statsautorisasjon (fra 2023)	Ikke aktuelt med bachelor eller autorisasjonsprøve i skriveolking
B	BA i tolking (180 sp), tolkespråk norsk tegnspråk	
C	Ikke aktuelt	
D	Tolkeutdanning med tolkespråk norsk tegnspråk (30-175 sp)	Tolkeutdanning i skriveolking (30 sp) eller tolkeutdanning i tegnspråk og minimum 15 sp emner i skriveolking
E	Ikke aktuelt med oppføring uten tolkeutdanning	

Nærmere om grunnlaget for oppføring i hver enkelt kategori.

Kategori A – tolker med bachelorgrad og statsautorisasjon:

IMDi har i år gitt Oslomet i oppdrag å utarbeide planer for autorisasjonsprøve i tolking for tolkespråket norsk tegnspråk. Så snart prøven er gjennomført og bevilling er gitt, vil statsautoriserte tolker med BA i tegnspråk og tolking oppføres i kategori A på norsk tegnspråk.

Kategori B – tolker med bachelorgrad eller statsautorisasjon og grunnemne:

Det har vært tilbud om BA i tegnspråk og tolking ved norske universiteter og høyskoler i en årrekke. Alle tolker med bachelorgrad i tegnspråk og tolking med norsk tegnspråk som tolkespråk, kvalifiserer til oppføring i kategori B. Dersom personer med tolkeutdanning av kortere omfang enn BA får bevilling som statsautorisert tolk, vil disse også kvalifisere til oppføring i kategori B.

Kategori C – tolker med statsautorisasjon:

Evalueringsrapporten av statsautorisasjonsordningen i tolking (Proba, 2020) anbefaler krav om tolkeutdanning minimum 30 studiepoeng for å gå opp til autorisasjonsprøven, og OsloMet har støttet innføringen av et slikt krav for alle språk på sikt. Det er derfor ikke naturlig at personer uten tolkeutdanning i norsk tegnspråk skal kunne gå opp til autorisasjonsprøven, og det vil derfor ikke være aktuelt med oppføring i kategori C på dette tolkespråket.

Kategori D – tolker med grunnemne (30 sp) og ev. påbygningsemner (til 170 sp):

Tolkeutdanningen i norsk tegnspråk var frem til 2002 av mindre omfang enn 180 studiepoeng. Tolker som har fullført denne utdanningen vil kvalifisere til oppføring i kategori D. Utdanningen må ha et omfang tilsvarende minimum 30 sp/10 vekttall. IMDi er ikke kjent med at det har vært tilbud om utdanning av mindre omfang enn 30 sp.

Når det gjelder tolking fra muntlig norsk til skriftlig norsk, skrivevolking, finnes det studietilbud i skrivevolking med omfang 30 sp. Alle som har gjennomført dette studiet kvalifiserer til oppføring i kategori D i norsk skrivevolking. I tillegg vil alle tolker med BA i tolking på norsk tegnspråk, kvalifisere til oppføring i kategori D i norsk skrivevolking dersom de har minimum 15 sp skrivevolking som del av sin BA i tolking eller som etter/videreutdanning.

Kategori E – tolker med tospråktest og TAO-kurs:

Det vil ikke være aktuelt, da det ikke finnes tilbud om Tospråktest i tolkespråkene, og det er opplyst at dekningen av tolker er så god at behovet for rekrutteringskategori ikke er til stede. Det er heller ikke fagoversettere eller statsautoriserte oversettere fra norsk til tegnspråk.

Tolkledsaging for døvblinde

Når det gjelder tolkledsaging for døvblinde inngår denne kompetansen i utdanningene i tegnspråk og tolking og det vil dermed bli oppført under norsk tegnspråk. Eventuelle egne emner i tolking for døvblinde vil stå i listen over påbygningsemner for de som er oppført i kategori D. For tolker i kategori A og B inngår dette i utdanningen.

Tilpasninger i registeret

Oppføring av tolker for døve, hørselshemmede og døvblinde krever få endringer i Nasjonalt tolkeregister:

- Tilrettelegge for å innhente kvalifikasjoner om studier innen tegnspråk og tolking automatisk fra Vitnemålsportalen.
- Tilrettelegge for oppføring i tolkespråkene norsk tegnspråk og norsk skriveolking, herunder endrede informasjonstekster og tilpasninger til en ny kategori tolker og brukere av registeret.

Valg av smidig metodikk for utvikling

IMDi har startet en smidig utviklingsprosess, hvor det i første omgang tilrettelegges for å få tegnspråktolker og skriveolker inn i registeret. Tolker med tolkespråkene norsk tegnspråk og norsk skriveolking har dokumenterte kvalifikasjoner som kan hentes gjennom tolkeregisterets integrasjon med Vitnemålsportalen.

IMDi vurderer at det på sikt vil være behov for en videreutvikling av brukergrensesnittet i Nasjonalt tolkeregister, og vil da benytte innsikten fra dette arbeidet i prosessen videre.

Tidsplan

Enkel tidsplan for 2022.

2022	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
IMDi	Kartlegge/beskrive Innsiktsarbeid	Sammenstille, utvikle og teste	Brukerteste, feilrette, lansere	Brukerteste og videreutvikle
Fagmiljø og tolker		Tilbakemeldinger	Søke om oppføring	Tilbakemeldinger